

Remissvar Regional utvecklingsstrategi

NÄTVERKET – idéburen sektor Skåne

Sammanfattning

- Positivt att den idéburna sektorn lyfts fram som en viktig utvecklingsaktör
- Jämställdhetsperspektivet behöver stärkas
- Social innovation och socialt företagande behöver återinföras i texten
- Fysisk aktivitet, idrott och friluftsliv bör stärkas i texten

Målområde 1 *Skåne ska erbjuda framtidstro och livskvalitet*

- Positivt med ny skrivning om den idéburna sektorns roll för det livslånga lärandet
- Kulturlivet och den idéburna sektorn bör integreras på flera ställen i texten. En rubrikändring av Mål 6 till "Nyttja den idéburna sektorn som drivkraft för utveckling" föreslås

Målområde 2 *Skåne ska vara en stark hållbar tillväxtmotor*

- Positivt att den idéburna sektorns innovationskraft lyfts fram
- Målområdet bör breddas från traditionellt företagande till att också innefatta socialt företagande och socialt entreprenörskap, särskilt under skrivningarna kring cirkulär ekonomi.

Målområde 3 *Skåne ska stärka mångfalden av goda livsmiljöer*

- Sociala mötesplatser, så som samlingslokaler och bygdegårdar, behöver lyftas fram
- Skrivningarna om platser för idrott, fysisk aktivitet och friluftsliv behöver stärkas

Målområde 4 *Skåne ska ha en frisk miljö och en hållbar resursanvändning*

- Införandet av ett nytt målområde med fokus på klimat och miljö är positivt
- Under målområdet bör miljöorganisationers och individers engagemang lyftas fram

Målområde 5 *Skåne ska ställa om för att klara välfärden*

- Positivt med ny skrivning om idéburen sektors roll som välfärdsaktör både genom utförande av välfärdstjänster och i förebyggande arbete
- Målområdets rubrik är reaktiv och området har en snäv definition av välfärd. Större fokus bör läggas på förebyggande arbete och folkhälsa snarare än på leverans av välfärdstjänster

Målområde 6 *Skåne ska vara globalt attraktivt*

- Beskrivningen av vad som gör Skåne globalt attraktivt missar många centrala värden som lyfts upp tidigare i strategin. Större tyngd bör läggas på välmående och på att övriga områden i strategin uppfylls
- Evenemang, exempelvis på kultur- och idrottsområdet bör inkluderas i beskrivningen av vad som lockar besökare till Skåne

Genomförande och uppföljning

- Genomförandet av strategin är översiktligt beskrivet. En större konkretisering efterfrågas.
- Sektorsövergripande samverkan är avgörande för genomförandet av strategin, etablerade samverkansplattformar bör nyttjas i genomförandet.
- Uppföljningen av strategin måste ta hänsyn till de mjukare värdena och inte lägga alltför stor vikt vid mätbarhet.

Generellt

Den idéburna sektorn i Skåne består av över 31 000 organisationer, alltifrån ideella föreningar och stiftelser till sociala företag och folkhögskolor. Dessa organisationer bidrar till regionen med sammanhållning, innovationsförmåga och medmänsklighet. Den idéburna sektorn utgör en central utvecklingsaktör i regionen och är en viktig kraft för en hållbar regional utveckling, såväl ekonomiskt och ekologiskt som socialt. NÄTVERKET - Idéburen sektor Skåne tog en aktiv del i framarbetandet av den nu gällande Regionala utvecklingsstrategin för att lyfta in det idéburna perspektivet, både i behovsanalysen och i målbilden. NÄTVERKET ser positivt på att den idéburna sektorn även i remissversionen på den reviderade strategin omnämns konsekvent som en av de viktiga utvecklingsaktörerna i regionen. Sektorn lyfts upp i flera relevanta avsnitt av utkastet, och många av de viktigaste frågorna för sektorn finns med i strategin. På vissa ställen i remissversionen finns den idéburna sektorn omnämnd utan någon tydlig bäring i texten i övrigt, där hoppas vi att konkretiseringen av genomförandet kan ge större tydlighet i hur det idéburna perspektivet tas tillvara. NÄTVERKET vill i dock i det följande lyfta fram ett antal specifika områden där texten behöver stärkas.

- Ett perspektiv som genomgående saknas i remissversionen är jämställdhetsperspektivet. Jämställdhet nämns bara en enda gång. Här ser NÄTVERKET en försvagning jämfört med den tidigare strategin. I viss mån har jämställdhetsperspektivet bytts ut mot jämlikhetsperspektiv, men på många ställen lyser jämställdhets- och jämlikhetsfrågorna helt med sin frånvaro. För att kunna uppnå övriga målsättningar i strategin är jämställdhet och jämlikhet avgörande, och NÄTVERKET menar att dessa perspektiv måste stärkas i strategin.
- Social innovation, socialt entreprenörskap, socialt företagande och samhällsentreprenörskap saknas i strategin, trots Region Skånes mångåriga satsningar på området. NÄTVERKET tycker att det är oroande att dessa begrepp, som fanns med under flera målområden i den tidigare strategin, har tagits bort. Social innovation och socialt entreprenörskap är en viktig del av den idéburna sektorn som är nödvändig för en hållbar samhällsutveckling. Detta bör synas i den regionala utvecklingsstrategin.
- Fysisk aktivitet, idrott och friluftsliv är centrala för Skånes utveckling ur ett folkhälsoperspektiv. Skrivningarna på området är trots det begränsade och återfinns bara på något enstaka ställe i remissversionen. Det idrottspolitiska program som antagits sedan den regionala utvecklingsstrategin började gälla bör återspeglas i den reviderade versionen av utvecklingsstrategin, och ytterligare skrivningar kring friluftsliv och vikten av fysisk aktivitet behöver inkluderas.

Målområde 1: Skåne ska erbjuda framtidstro och livskvalitet

Målområdet har blivit stärkt ur många avseenden. Till exempel är NÄTVERKET positiva till den nya skrivningen om den idéburna sektorns roll för det livslånga lärandet under Mål 4 *Stärka möjligheten till livslångt lärande*.

Remissversionen har på flera ställen, framför allt under Målområde 1, en missvisande uppdelning mellan kultur och idéburen sektor. En mycket stor del av kulturen i Skåne utförs av idéburna aktörer. Att skriva "kulturlivet och den idéburna sektorn" ger intrycket av att dessa två är separata delar av samhället när de i själva verket är mycket integrerade och i stora stycken samma sak. Mål 6 *Nyttja kulturen som drivkraft för utveckling*, är bra men NÄTVERKET menar att målsättningen borde breddas

till den idéburna sektorn generellt och inte bara innefatta kulturaktörer. Många av skrivningarna kan kvarstå, men istället under rubriken "Nyttja den idéburna sektorn som drivkraft för utveckling".

Vidare är det positivt med skrivningar kring barns rättigheter, mänskliga rättigheter och lika förutsättningar i livsvillkor, men under detta målområde är det särskilt tydligt att jämställdhetsfrågorna saknas. Det behövs en skrivning om aktivt förebyggande arbete med jämställdhet och jämlikhet.

Målområde 2: Skåne ska vara en stark hållbar tillväxtmotor

Under detta målområde omnämns den idéburna sektorns innovationsförmåga under Mål 1 *Öka den innovativa förmågan*, men socialt företagande och social innovation saknas i övrigt under området. Social innovation är en viktig väg för att hitta lösningar på morgondagens samhällsutmaningar, exempelvis har stora delar av det vi idag ser som självklara delar av den offentliga välfärden, så som förskolor, bibliotek och folktandvård, en gång utformats av den idéburna sektorn. Denna viktiga kraft för samhällsutveckling behöver synas i den regionala utvecklingsstrategin.

En stor del av de sociala innovationerna sker genom socialt företagande och socialt entreprenörskap. Dessa aktörer arbetar under andra förutsättningar än traditionella företag och kan inte jämföras med näringslivet, därför behöver de lyftas fram specifikt i strategin. Mål 3 *Verka för en effektiv regional kompetensförsörjning* och Mål 4 *Stärka förutsättningarna för att starta och driva företag* bör breddas från traditionellt företagande, och uttryckligen inkludera socialt företagande.

I arbetet med cirkulär ekonomi är den idéburna sektorn, och inte minst de sociala företagen, en stark drivande kraft i regionen. Trots detta omnämns endast näringslivet under mål 7 *Stimulera övergången till en cirkulär och biobaserad ekonomi*. Idéburen sektor, inklusive de sociala företagen, bör inkluderas i skrivningen.

Målområde 3: Skåne ska stärka mångfalden av goda livsmiljöer

I remissversionen av strategin finns en målsättning om att skapa attraktiva platser med människan i centrum och en målsättning om att skapa en attraktiv närmiljö med tillgänglig rekreation. Den idéburna sektorn är en viktig aktör i skapandet av attraktiva närmiljöer och rekreation sker ofta i idéburen sektors regi. I mindre samhället är det ofta en hembygdsgård, ett studieförbund, en klubbstuga eller kyrkan som är den självklara samlingspunkten. Målsättningarna under målområdet är i sig bra, men det idéburna perspektivet saknas. Målsättningarna skulle kunna kompletteras med att lyfta fram behovet av mötesplatser, exempelvis samlingslokaler, hembygdsgårdar, hobbylokaler och andra kulturella rum där människor kan träffas och organisera sig på sin fritid.

Behovet av platser för idrott och friluftsliv behöver också stärkas under målområdet. En stor del av idrotten och friluftslivet i Skåne sker i organiserad form genom den idéburna sektorn, och det är viktigt att regionen har en god infrastruktur för detta. Det behöver finnas platser för såväl spontan fysisk aktivitet som organiserad idrotts- eller friluftsverksamhet.

Målområde 4: Skåne ska ha en frisk miljö och en hållbar resursanvändning

NÄTVERKET är positivt till förstärkningen av målsättningarna på miljö- och klimatområdet. Frågorna är avgörande för Skåne och världen. Idéburna miljöorganisationers engagemang har varit grundläggande för att sätta miljö- och klimatfrågorna på agendan. Trots det saknas det idéburna perspektivet helt under målområdet. NÄTVERKET tycker att individers och organisationers

engagemang i frågorna bör lyftas i målområdet, och vill se skrivningar om vikten av stöd till och samverkan med miljöorganisationer.

Målområde 5: Skåne ska ställa om för att klara välfärden

Den nya skrivningen om att den idéburna sektorns roll som välfärdsaktör ska stärkas under Mål 1 är ett bra tillägg i strategin som lyfter den idéburna sektorns värde på välfärdsområdet. Generellt anser NÄTVERKET dock att målområdet har en alltför snäv bild av välfärd, med stort fokus på leverans av klassiska välfärdstjänster istället för ett bredare grepp kring välfärdsfrågorna som inkluderar förebyggande och hälsofrämjande arbete. Själva rubriken på området uppfattas som reaktiv och skulle behöva bytas ut till en mer framåtblickande formulering. Den idéburna sektorn arbetar i viss mån med att utföra välfärdstjänster, men de stora värdena sektorn bidrar med på välfärdsområdet är genom att skapa sammanhang och nätverk, ha ett medmänskligt förhållningssätt och arbeta för en bättre folkhälsa. Det är viktigt att dessa delar av välfärdsarbetet syns i en så övergripande och långsiktig strategi som den regionala utvecklingsstrategin. Nu blir alltför mycket fokus på leverans av traditionella välfärdstjänster inom vård, skola och omsorg.

Målområde 6: Skåne ska vara globalt attraktivt

NÄTVERKET delar inte helt remissversionens bild av vad som gör Skåne till en globalt attraktiv region. Målområdet bör på ett tydligare sätt spegla de tidigare kapitlen i strategin och lyfta fram samma värden. Har Skånes invånare framtidstro och livskvalitet gör det till exempel sannolikt regionen mer attraktiv för både besökare och nya invånare. Attraktivitetstrappan i remissversionen verkar ofullständig och lyfter inte fram de värden NÄTVERKET uppfattar som de största i Skåne, så som kultur, mångfald, natur, folkhälsa och sammanhållning. NÄTVERKET tycker också att målområdet bör ha formuleringar kring Skåne som en evenemangsregion. Stora evenemang inom till exempel idrott och kultur drar många besökare till regionen vilket bör vägas in i framtida satsningar.

Genomförande och uppföljning

NÄTVERKET ser att skrivningarna om genomförande och uppföljning är generellt hållna, och att det är otydligt på vilket sätt genomförandet ska skilja sig gentemot tidigare arbete. För att genomföra strategin är sektorsövergripande samverkan helt centralt, något som också lyfts fram i de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Den idéburna sektorn är engagerad i arbetet med att uppnå målen, både genom nya lösningar och med långsiktigt, kontinuerligt arbete. NÄTVERKET tror att det är viktigt att använda de etablerade samverkansplattformarna som finns i regionen och bygga vidare utifrån de strukturer som redan existerar. Det är positivt att det kommer sättas tydliga mål och att strategin ska följas upp och vi ser gärna en fortsatt dialog kring hur detta kan göras. För den idéburna sektorn är det viktigt att inte alltför stort fokus hamnar på mätbarhet, då det lätt leder till att de mjukare värdena glöms bort i uppföljningen.

Om NÄTVERKET – Idéburen sektor Skåne

NÄTVERKET – Idéburen sektor Skåne är en intresseorganisation för den idéburna sektorn i Skåne. Genom kunskapsutveckling, omvärldsanalys och påverkansarbete skapar vi förutsättningar för idéburna organisationer att tillsammans med den offentliga sektorn, näringslivet, akademien och enskilda engagerade medborgare kunna ta ansvar för den miljömässiga, sociala, ekonomiska och kulturella utvecklingen i regionen.